

Protestantse Gemeente Utrecht

Jaarrekening 2019

van het

College van Kerkrentmeesters

kerk in de stad, kerk vóór de stad

versie 8
22 juni 2020

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Inhoudsopgave

	pagina
Verantwoording	2
Organisatie	3
Verslag van het CvK	4
Verklaringen van CvK en AK	5
Grondslagen	6
Balans	8
Staat van Baten en Lasten	9
Specificaties Balans	10
Overige rechten en verplichtingen	25
Gebeurtenissen na balansdatum	25
Operationele Baten en Lasten	26
Incidentele Baten en Lasten	32
Resultaatbestemming	33
Bijlagen	
1. Balans en weerstandsvermogen per wijk	34
2. Baten en Lasten per wijk	35
3. Bijdragen per wijk	36
4. Exploitatie per kerkgebouw	37

De bijlagen vallen buiten het bestek van de accountantscontrole.

Verantwoording

Financiële administratie en samenstelling jaarrekening:

Bureau van de Protestantse Gemeente Utrecht
Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht

030 - 2737540
www.pgu.nu

KvK-nummer 76367657

Controle jaarrekening:

Van Ree Accountants en Belastingadviseurs BV
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Organisatie

Het College van Kerkrentmeesters (CvK) van de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) legt in deze jaarrekening verantwoording af over het financiële beleid in het boekjaar 2019.

De PGU bestond in 2019 uit 10 wijkgemeenten en was eigenaar van 10 kerkgebouwen. De financieel-administratieve indeling van de PGU is gebaseerd op een combinatie van beide:

Kostenplaats	Status	Kerkgebouw	E/H	Leden	Bijdragen
Centraal	Protestantse Gemeente				
Janskerkgemeente	Wijkgemeente	Janskerk	H	353	109
Jacobikerkerk	Wijkgemeente	Jacobikerkerk	E	1.866	313
CP Domkerk	Wijkgemeente	Domkerk	E	1.316	217
Op Zuilen	Wijkgemeente	Oranjekapel	E	1.734	209
Johannescentrum	Wijkgemeente	Johannescentrum	E	1.180	247
Tuindorpkkerk	Wijkgemeente	Tuindorpkkerk	E	1.660	275
Nieuwe Kerk	Wijkgemeente	Nieuwe Kerk	E	1.531	278
Wilhelminakerk	Wijkgemeente	Wilhelminakerk	E	1.277	113
Nicolaikerkerk	Wijkgemeente	Nicolaikerkerk	E	2.943	401
Utrecht-West	Wijkgemeente	Wijkplaats (Diak.)	H	2.314	192
De Haven	Pioniersplek		H	37	17
Fluisterstille Stem	Pioniersplek				
Janskerk	Gebouw (Centraal)	Janskerk	E		
Bethelkerk	Gebouw (Centraal)	Bethelkerk	E		
Totaal				16.211	2.371

Per wijk(gemeente) is aangegeven of deze verantwoordelijk is voor de exploitatie van het kerkgebouw (E) of huur betaalt voor de vierplek (H).

De wijken hebben een eigen gedelegeerde verantwoordelijkheid voor de financiën van de wijk, voor het beheer van het kerkgebouw, en voor het werkgeverschap van de medewerkers. De pioniersplekken De Haven en De Fluisterstille Stem functioneren financieel-administratief als (kleine) wijken.

Voor de wijken is een wijkjaarrekening opgesteld, die hier is samengevat in bijlage 1 (balans) en bijlage 2 (baten en lasten).

Per wijk is het aantal in het LRP ingeschreven personen (leden, vrienden etc.) vermeld, en daarnaast het aantal bijdragen via de Actie Kerkbalans. Het aantal financieel betrokken personen is hoger, omdat een pastorale eenheid (gezin) meestal gezamenlijk betaalt en omdat er ook buiten Kerkbalans om wordt bijgedragen, bijvoorbeeld direct aan de wijk.

De kostenplaats PGU-Centraal representeert de gemeenschappelijke beheerszaken van de PGU, die onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van het CvK vallen.

Er zijn aparte kostenplaatsen voor de gebouwen Janskerk en Bethelkerk, die centraal worden beheerd.

Alleen de PGU als geheel heeft rechtspersoonlijkheid (naast de Diakonie, die een aparte jaarrekening publiceert). Een wijk kan geen overeenkomsten op het gebied van personeel, gebouwen of financiën aangaan, zonder instemming van het College van Kerkrentmeesters.

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Verslag van het College van Kerkrentmeesters

Met deze geconsolideerde jaarrekening van de Protestantse Gemeente Utrecht verschaft het College van Kerkrentmeesters inzicht in de balans per 31-12-2019, en daarmee in de opbouw en samenstelling van het vermogen, en in alle baten en lasten in het boekjaar 2019.

De jaarrekening 2019 sluit met een balanstotaal van	€ 24.696.153
een operationeel resultaat over het boekjaar 2019 van	€ 763.746
en een resultaat over het boekjaar 2019 van	€ 1.117.747

In verband met aanpassing van de richtlijnen van de PKN, wijkt de opzet van de jaarrekening op onderdelen af van voorgaande jaren. Het saldo van jaarlijks terugkerende en begrote baten en lasten was tot en met 2019 het 'resultaat', nu is dit het 'operationeel resultaat'.

Daarna volgende de incidentele baten en lasten, waar onder meer de onroerend goed transacties en de legaten onder vallen. Dit leidt tot het 'resultaat', dat de basis vormt voor de resultaatbestemming.

Voor een toelichting op de nieuwe richtlijnen, zie het hoofdstuk met de grondslagen. Bij de onderdelen van de jaarrekening waar dat van toepassing is, zijn de veranderingen toegelicht. De vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar zijn niet aangepast.

Het operationele resultaat is uitgekomen op € 763.000. De hogere dan begrote uitkomst is vooral te danken aan de beleggingen. De waarde van de algemene beleggingsportefeuille steeg met ruim € 782.000 (8,69%), terwijl € 240.000 was begroot (2,5%). De operationele lasten zijn lager dan voorgaand jaar en lager dan begroot. Daarvan zijn de predikantsvacatures in 2019 de belangrijkste oorzaak. Deze kostendaling is eenmalig, omdat de vacatures inmiddels bijna allemaal zijn ingevuld.

Alle wijken hebben geprofiteerd van de positieve rendementsontwikkeling en laten een positief operationeel resultaat zien. Dat maakt dat voor het eerst alle wijken aan de voorwaarden voldoen die gesteld zijn aan het weerstandsvermogen. De positieve exploitatie bood ruimte aan extra bestedingen. Er is ook nauwelijks een beroep gedaan op bestemmingsreserves. De belangrijkste uitzondering betrof de bijdragen uit het Ad Voogt fonds voor bijna € 48.000.

Het resultaat inclusief de incidentele baten en lasten is € 1.117.000. Het incidentele resultaat van € 354.000 was vooral te danken aan de verkoop van een grote pastorie, waarvoor in de plaats een kleinere pastorie werd aangekocht. Daarnaast steeg de waarde van het onroerend goed en werd € 56.000 aan legaten ontvangen.

Vooruitblik naar 2020

Bij de start van het jaar 2020 is de maatschappij in februari opgeschrikt door een wereldwijde uitbraak van het COVID-19 virus, beter bekend als het Coronavirus. Vanaf de start van de uitbraak heeft het kabinet leef- en omgangsregels opgesteld waarbij is aangegeven dat iedereen zoveel mogelijk thuis dient te blijven en gepaste afstand houdt van elkaar. Er is een verbod op evenementen en samenkomsten tot ten minste 1 september 2020. Dat heeft ook zijn weerslag op de PGU en haar wijken. Afgelopen weken zijn er creatieve processen op gang gekomen om het gemeente-zijn zoveel mogelijk te continueren. Er zijn veel mooie initiatieven ontwikkeld!

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

De andere kant is ook zichtbaar, namelijk de financiële gevolgen. Het feit dat we niet meer fysiek samen komen en dat verhuur niet of nauwelijks meer mogelijk is raakt ons materieel gezien direct. Ook de beleggingsresultaten laten voor nu een somber beeld zien.

Als College van Kerkrentmeesters zijn we nauw met elkaar in overleg wat de consequenties zijn voor de rest van het jaar. Oplettendheid is geboden. Dat betekent ook dat we als College van Kerkrentmeesters gestimuleerd hebben de overschotten van 2019, die voornamelijk voortkomen uit de uitzonderlijke beleggingsresultaten, te reserveren in de algemene reserves om zodoende het onzekere jaar 2020 te kunnen compenseren waar nodig.

Ondanks alle ontwikkelingen zijn we dankbaar om te zien hoe we als PGU dit samen aan gaan.

Utrecht, voorjaar 2020.

Verklaring van het College van Kerkrentmeesters

Het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Utrecht verklaart dat de jaarrekening over het jaar 2019 in overeenstemming met de richtlijnen van de Protestantse Kerk in Nederland is opgesteld en biedt deze aan de Algemene Kerkenraad aan.

Datum :

Dhr. B. Oosterom
voorzitter

Dhr. G. Tijmes
secretaris

Dhr. W.P. van Grootheest
penningmeester

Verklaring van de Algemene Kerkenraad

De Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht verklaart dat de jaarrekening over het jaar 2019 in eerste lezing voorlopig is vastgesteld, ter inzage is voorgelegd aan de gemeente en in tweede lezing definitief is vastgesteld.

Datum :

Ds. J. Nottelman
voorzitter

Ds. B.A.M. Luttikhuis
scriba

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Vanaf het boekjaar 2019 geldt de 'Richtlijn Begroting en Jaarverslaggeving PKN' van het Generale College Behandeling Beheerszaken van de Protestantse Kerk in Nederland, vastgesteld op 30 oktober 2018. Deze jaarrekening volgt de nieuwe richtlijn.

Daarmee sluit de jaarrekening ook aan bij FRIS, het financiële rapportagesysteem van de PKN, waarin de gemeentes rapporteren aan de Classicale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB's).

Door de nieuwe richtlijn wijkt de jaarrekening 2019 op onderdelen af van voorgaande jaren. De waardering van de balansposten is ongewijzigd, maar het resultaatbegrip en de presentatie van het resultaat zijn aangepast in 2019. De vergelijkende cijfers van 2018 zijn onveranderd. Waar dit van toepassing is, zijn de aanpassingen toegelicht in deze jaarrekening.

Materiële vaste activa

De kerkgebouwen, inclusief de kerkelijk gebonden inventaris, zijn tezamen gewaardeerd op één euro. Verbouwingen of herinrichtingen van kerken worden niet geactiveerd, maar komen direct ten laste van de exploitatie of van het eigen vermogen, bijvoorbeeld van daartoe gevormde bestemmingsreserves. Niet direct kerkelijk gebonden gebouwen, zoals woningen, worden gewaardeerd op de reële marktwaarde, met de actuele WOZ-waarden als uitgangspunt.

Substantiële investeringen in niet direct kerkelijk gebonden inventaris en installaties kunnen worden geactiveerd en worden dan lineair afgeschreven over de economische levensduur.

Financiële vaste activa

Voor het beheer van de beleggingsportefeuilles is een beleggingsstatuut opgesteld, waarin naast financiële ook ethische richtlijnen zijn vastgelegd voor de fondsbeheerder. Dit geldt voor het vermogen van de PGU en voor het Kapitaal Onderhoud Rijksmonumentale Kerken.

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de actuele marktwaarde.

Beleggingen in de vorm van leningen worden opgenomen tegen de reële waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico op oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Vlottende activa

De vorderingen, waaronder de debiteuren, worden opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico op oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Algemene reserve

Dit is de in het verleden opgebouwde financiële reserve van de PGU, waarbij aan elk van de wijken het eigen aandeel daarin wordt toegerekend. Het jaarlijkse resultaat wordt toegevoegd aan of ten laste gebracht van de algemene reserve, voor zover geen andere bestemming is aangemerkt.

Herwaarderingsreserve

Deze reserve representeert de waarde van de niet kerkelijk gebonden onroerende zaken van de PGU en komt overeen met de waardering van deze materiële vaste activa.

Bestemmingsfonds

Het bestemmingsfonds Kapitaal onderhoud rijksmonumentale kerken wordt tot het eigen vermogen gerekend, hoewel de PGU een deel van dit kapitaal in vruchtgebruik heeft. Het rendement van het kapitaal wordt aangewend voor het onderhoud van de vier rijksmonumentale kerken.

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Bestemmingsreserves

Delen van het eigen vermogen zijn geormerkt door het instellen van bestemmingsreserves. Alle wijzigingen van deze reserves lopen vanaf 2019 via de resultaatbestemming en behoeven de instemming van het College van Kerkrentmeesters.

Voorzieningen

Er zijn voorzieningen ingesteld voor het verevenen van de onderhoudskosten van de gebouwen en orgels over meerdere jaren. Aan de voorzieningen liggen meerjarenbegrotingen ten grondslag. Daarin wordt rekening gehouden met enerzijds de kosten van het geplande onderhoud en anderzijds met de inkomsten uit dotaties uit de wijkexploitatie, uit rendement op het onderhoudskapitaal en uit subsidies.

Tenzij expliciet anders is besloten, komen alleen uitgaven ten laste van de voorziening, die in de meerjaren onderhoudsbegroting zijn voorzien. Verbouwingen en vernieuwing van het interieur vallen daar in principe niet onder.

Schulden

Langlopende schulden hebben een looptijd langer dan een jaar. Onder de Kortlopende schulden vallen onder andere de crediteuren.

Operationele baten en lasten

De baten en lasten worden zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Bij meerjarige toezeggingen aan derden worden deze kosten verdeeld over de perioden waarop ze betrekking hebben.

Het verschil tussen de operationele baten en lasten is het 'Operationele resultaat'.

Incidentele baten en lasten

Hieronder vallen, naast (substantiële) onvoorzien inkomsten en uitgaven, in ieder geval de aan- en verkopen van onroerend goed, de herwaardering van het vastgoed en de legaten. Tot 2019 werden deze mutaties rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Het operationele resultaat plus het saldo van de incidentele baten en lasten is het 'Resultaat'.

Resultaatverdeling

Bij de resultaatverdeling wordt het resultaat van het boekjaar (inclusief incidentele baten en lasten) verrekend met het eigen vermogen. Dit betreft de toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves en de aanpassing van de herwaarderingsreserve aan de waardering van het vastgoed. Het resterende saldo van het resultaat wordt per wijk/kostenplaats verrekend met de algemene reserves.

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Balans

na resultaatbestemming

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Activa		
Materiële vaste activa		
Kerkgebouwen	1	1
Overig vastgoed	4.579.669	4.323.000
Inventaris	12.950	19.150
	<u>4.592.620</u>	<u>4.342.151</u>
Financiële vaste activa		
Beleggingen PGU	9.790.718	9.007.872
Beleggingen Rijksmonumenten	4.822.246	4.821.467
Lening u.g. aan Stichting Prinsenhof	2.057.353	2.100.163
Lening u.g. ivm verkoop Marcuskerk	215.000	300.000
	<u>16.885.318</u>	<u>16.229.502</u>
Vlottende activa		
Project herontwikkeling Bethelkerk	362.685	162.944
Voorraad Domshop	30.000	30.000
Vorderingen	115.194	211.228
Liquide middelen	2.710.336	3.420.250
	<u>3.218.216</u>	<u>3.824.422</u>
Totaal activa	<u><u>24.696.153</u></u>	<u><u>24.396.076</u></u>
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	9.137.402	8.515.323
Herwaarderingsreserve gebouwen	4.579.669	4.323.000
Bestemmingsfonds		
Kapitaal rijksmonumentale kerken	4.800.949	4.800.949
Bestemmingsreserves		
Kapitaal niet-rijksmon. kerken	703.860	703.860
Ad Voogt fonds	729.702	737.608
Incidentele personeelslasten	130.254	139.424
Bestemmingsreserves wijken	1.463.097	1.206.524
	<u>21.544.934</u>	<u>20.426.687</u>
Voorzieningen		
Rijksmonumentale kerken	1.355.148	2.355.377
Niet rijksmonumentale kerken	602.255	548.407
Overig onderhoud	481.620	431.970
	<u>2.439.023</u>	<u>3.335.754</u>
Schulden		
Langlopende schulden	256.523	240.379
Kortlopende schulden	455.674	393.256
	<u>712.197</u>	<u>633.635</u>
Totaal passiva	<u><u>24.696.153</u></u>	<u><u>24.396.076</u></u>

Staat van Baten en Lasten

	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
Baten				
Gebouwen	1.167.650	1.127.358	1.152.900	1.144.029
Bijdragen	1.582.700	1.610.619	1.586.500	1.625.518
Financiële baten	300.100	859.392	309.200	250.478-
Subsidies	313.300	334.330	333.300	319.337
Diverse baten	-	-	3.000	5.756
Totaal baten	3.363.750	3.931.700	3.384.900	2.844.160
Lasten				
Gebouwen	992.600	986.418	907.200	987.370
Medewerkers	1.973.500	1.717.580	1.930.100	1.886.579
Gemeentelven	192.700	155.154	165.550	100.139
Administratie en beheer	216.750	194.924	251.250	195.495
Verplichtingen	114.900	113.878	110.300	123.050
Diverse lasten	-	-	-	7.629
Totaal lasten	3.490.450	3.167.954	3.364.400	3.300.262
Operationeel resultaat	126.700-	763.746	20.500	456.102-
Incidentele baten en lasten				
Incidentele baten		982.178		
Incidentele lasten		884.846-		
Herwaardering vastgoed		256.669		
Incidenteel		354.001		
Resultaat boekjaar	126.700-	1.117.747	20.500	456.102-
Resultaatbestemming				
Naar bestemmingsreserves	74.500	326.656	112.500	110.112
Uit bestemmingsreserves	219.700-	87.657-	115.100-	183.204-
Mutatie herwaarderingsreserve	-	256.669	-	-
Naar algemene reserves	18.500	622.079	23.100	383.010-
Totaal	126.700-	1.117.747	20.500	456.102-

Specificaties Balans

Materiële vaste activa

Kerkgebouwen

De kerken van de Protestantse Gemeente Utrecht worden pro memorie gewaardeerd op € 1.

	31-12-2019	31-12-2018
Totaal kerkgebouwen	1	1

Hieronder is de herbouwwaarde van de kerkgebouwen gespecificeerd, zoals deze wordt aangehouden voor de opstalverzekering. De economische waarde van de kerken is belangrijk lager dan de herbouwwaarde.

Kerkgebouw	Monument	Herbouwwaarde	
		31-12-2019	31-12-2018
Domkerk	R	69.399.300	61.538.900
Jacobikerk	R	35.162.400	31.179.800
Janskerk	R	29.147.800	25.846.500
Nicolaïkerk	R	20.048.600	17.777.800
Buurkerk	R	pm	pm
Bethelkerk	G	3.797.200	4.351.800
Johanneskerk	G	3.235.700	3.510.700
Nieuwe Kerk	G	5.811.300	6.015.500
Tuindorpkerk	G	6.953.800	7.468.400
Wilhelminakerk	G	4.039.600	4.309.900
Oranjekapel	-	1.662.000	1.851.400
		<u>179.257.700</u>	<u>163.850.700</u>

De kerkgebouwen worden onderscheiden in rijksmonumenten (R) en gemeentelijke monumenten (G). Alleen de Oranjekapel heeft geen monumentale status.

De Bethelkerk is sinds september 2017 buiten gebruik. Er wordt geïnvesteerd in de herontwikkeling van het gebouw. Zie Vorderingen.

Overig vastgoed

Het niet primair kerkelijke onroerend goed wordt gewaardeerd tegen de reële marktwaarde. Deze wordt gelijkgesteld aan de taxatiewaarde voor de Wet Onroerende Zaakbelasting (WOZ), tenzij anders vermeld.

De totale waarde van deze materiële vaste activa correspondeert met de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen. Zie ook de toelichting aldaar.

- specificaties balans -

<u>Niet kerkelijk onroerend goed</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Pastorie Abraham Keerstraat 19	402.000	359.000
Pastorie van Lidth de Jeudestraat 2	800.000	808.000
Pastorie Van Everdingenlaan 48	477.000	406.000
Pastorie Van Everdingenlaan 52	477.000	407.000
Pastorie Aartsbisschop Romerostraat 580	482.000	-
Pastorie Leeuwesteyn (in aanbouw)	320.669	-
Pastorie Oudwijk 47	-	925.000
Kosterswoning Bethelkerk, Burg. Norbruislaan 1	257.000	231.000
Kosterswoning Nieuwe Kerk, Bollenhofsestraat 140	405.000	344.000
Kosterswoning Wilhelminakerk, Hobbemastraat 41	312.000	246.000
Kosterswoning Janskerk, Janskerkhof 28	447.000	397.000
Perceel Prinsenhof, Eykmanlaan 433	200.000	200.000
Woning Vrouwe Justitiaplein 12	pm	pm
Totaal	<u>4.579.669</u>	<u>4.323.000</u>

Het beleid van het CvK is om de grotere pastorieën geleidelijk te vervangen door woningen, waarvan de kosten beter aansluiten op de vaste woonbijdrage van de predikanten:

De pastorie Oudwijk 47 is in 2019 verkocht voor € 917.104.

De pastorie Aartsbisschop Romerostraat 580 is in 2019 aangekocht. De totale kosten, inclusief renovatie, bedragen € 547.471.

In 2018 is een koopovereenkomst gesloten voor € 572.350 voor een nieuw te bouwen woning in Leeuwesteyn, Leidsche Rijn, op te leveren in 2021. De waardering betreft de al betaalde bouwkosten.

De voormalige pastorie van Lidth de Jeudestraat 2 staat al geruime tijd te koop. De waardering van € 800.000 is de beoogde verkoopopbrengst.

De waarde van het perceel aan de Eykmanlaan, waarop het gezondheidscentrum van de Stichting Exploitatie Prinsenhof is gebouwd, is gesteld op € 200.000.

Het appartement aan het Vrouwe Justitiaplein is in 2013 verkregen uit een erfenis ten behoeve van de wijkgemeente Nicolaikerk. Het huis is in vruchtgebruik bij de huidige bewoner. De voorwaarden in het testament zijn zodanig, dat aan de woning geen waardering wordt toegekend.

De WOZ-waarde per 1-1-2018 bedroeg € 558.300.

Inventaris

Alleen de niet kerkelijk gebonden inventaris, zoals kantoor- en cateringapparatuur, wordt geactiveerd. Deze wordt in vijf jaar lineair afgeschreven.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Waarde inventaris begin boekjaar	19.150	9.550
Investerings	-	16.000
Afschrijvingen	6.200-	6.400-
Totaal bedrijfsinventaris	<u>12.950</u>	<u>19.150</u>

Financiële vaste activa

<u>Beleggingen</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
1. Portefeuille PGU - aandelen en andere effecten	9.790.718	9.007.872
2. Portefeuille Rijksmonumentale kerken - tegoeden	4.822.246	4.821.467
3. Lening u.g. aan Stichting Exploitatie Prinsenhof	2.057.353	2.100.163
4. Lening u.g. i.v.m. verkoop Marcuskerk	215.000	300.000
Totaal beleggingen	<u>16.885.318</u>	<u>16.229.503</u>

1. Portefeuille PGU

Het grootste deel van het vermogen van de PGU is belegd in een portefeuille die wordt beheerd door ABN-AMRO MeesPierson, op basis van een mandaat waarin de PGU regels heeft vastgelegd met betrekking tot risicospreiding en verantwoord beleggen. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde, zoals gerapporteerd door de fondsbeheerder.

In 2019 is op de portefeuille een beleggingsresultaat behaald van 8,69%, hoger dan de begrote 2,5%.

<u>Beleggingsportefeuille PGU</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Begin boekjaar	9.007.872	9.373.133
Beleggingsresultaat (na aftrek kosten)	8,69% <u>782.846</u>	-3,91% <u>365.261-</u>
Waarde per ultimo boekjaar	9.790.718	9.007.872

De wijkvereniging Nieuwe Kerk neemt deel in de algemene portefeuille van de PGU. Het aandeel van de wijkvereniging per 31-12-2019 bedraagt € 206.543. Zie langlopende schulden.

<u>Samenstelling portefeuille PGU</u>	<u>Verdeling per 31-12-2019 Rendement</u>		
Aandelen	20,5%	2.005.875	26,95%
Obligaties	59,0%	5.774.725	4,64%
Alternatieve beleggingen	5,1%	495.675	12,98%
Liquiditeiten	15,5%	1.514.444	-2,45%
Totaal	100,0%	9.790.718	8,69%

2. Portefeuille Kapitaal Onderhoud Rijksmonumentale kerken.

Zie de toelichting op dit Kapitaal bij de specificaties van het eigen vermogen.

Voor de aparte beleggingsportefeuille voor het kapitaal van € 4.800.949 is, in overleg met de subsidiegevers, een zeer defensief mandaat vastgesteld, waarbij niet wordt belegd in aandelen. Op advies van de vermogensbeheerder bestaat de portefeuille momenteel alleen uit spaartegoeden.

<u>Beleggingsportefeuille Rijksmonumenten</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Begin boekjaar	4.821.467	4.819.003
Gerealiseerd resultaat	0,02% <u>779</u>	0,05% <u>2.464</u>
Waarde per ultimo boekjaar	4.822.246	4.821.467

Het resultaat is, via de exploitatie van de betreffende wijken, toegevoegd aan de onderhoudsvoorzieningen van de vier rijksmonumentale kerken.

<u>Historisch rendement</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
1. Port. PGU algemeen	8,84%	1,00%	4,24%	2,39%	-3,91%	8,69%
2. Port. Rijksmonumenten	5,67%	1,16%	0,87%	0,20%	0,05%	0,02%

- specificaties balans -

3. Lening aan Stichting Exploitatie Prinsenhof

Zie ook de toelichting op de Prinsenhof bij de Overige rechten en verplichtingen.

Aan de stichting is in 2016 een langlopende lening verstrekt van € 2.200.000 voor de realisatie van het gezondheidscentrum Prinsenhof op het perceel van de PGU aan de Eykmanlaan.

De lening wordt in 30 jaar annuïtair afgelost, tegen een rente van 4% per jaar.

<u>Lening u.g. aan Stichting Prinsenhof</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Begin boekjaar	2.100.163	2.141.298
Aflossingen	<u>42.810-</u>	<u>41.134-</u>
Hoofdsom per ultimo boekjaar	2.057.353	2.100.163
Renteopbrengst in boekjaar	4,00% 83.227	4,00% 84.347

Naast de rente en aflossing betaalt de Stichting ruim € 10.000 per jaar aan de PGU als huur voor het perceel aan de Eykmanlaan.

4. Lening i.v.m. verkoop Marcuskerk

Bij de verkoop van de Marcuskerk eind 2018 is door de PGU een lening verstrekt aan de koper van € 300.000, tegen een rente van 2,2% per jaar. De lening wordt in 4 jaar afgelost.

<u>Lening u.g. i.v.m. verkoop Marcuskerk</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Begin boekjaar	300.000	-
Aflossingen / lening	<u>85.000-</u>	<u>300.000</u>
Hoofdsom per ultimo boekjaar	215.000	300.000
Renteopbrengst in boekjaar	2,20% 7.189	-

Vlottende activa

<u>Project herontwikkeling Bethelkerk</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Stand begin boekjaar	162.944	115.824
Investerings voor herontwikkeling	207.639	43.192
Exploitatie gebouw (o.a. tijdelijke verhuur)	7.898-	3.928
Totaal project Bethelkerk	<u>362.685</u>	<u>162.944</u>

De Bethelkerk wordt herontwikkeld tot nieuwe vierplek voor de wijkgemeente op Zuilen en tot buurtklooster en appartementen. De investeringen in de herontwikkeling en het exploitatiesaldo van de doorlopende kosten en baten van het gebouw worden geactiveerd en zullen t.z.t. worden verrekend met de opbrengst van het project.

<u>Voorraden</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Voorraad Domshop	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>

<u>Vorderingen</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Debiteuren verhuur wijken	36.152	52.746
Nog te ontvangen door wijken	23.472	37.523
Nog te ontvangen door PGU-Centraal	6.277	68.944
Rekening courant Diakonie	3.251	8.453-
Rekening courant Stichting Prinsenhof	30.342	25.518
Rekening courant Choral Evensong & Pub	14.426	23.576
Rekening courant Museum Speelklok / Buurkerk	5.255-	-
Vooruit betaalde kosten	3.925	7.768
Betaalde borgsommen	2.605	3.605
Totaal vorderingen	<u>115.194</u>	<u>211.228</u>

<u>Liquide middelen</u>	aantal rekeningen		<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	centraal	wijken		
Rabo	3	20	2.659.118	3.278.801
SKG	2	-	20.501	108.696
ING	-	1	25.881	26.552
ABN-AMRO	1	-	5	51
Kas	1	4	4.831	6.151
Totaal	7	25	<u>2.710.336</u>	<u>3.420.250</u>

Naast de hier vermelde rekeningen is een Rabo bankrekening van de PGU ter beschikking gesteld aan de Pioniersplek Choral Evensong & Pub. Deze pioniersplek is een samenwerkingsverband tussen PGU en de Oud Katholieke Kerk en is buiten de consolidatie gehouden.

Rekening courant PGU

Het vermogen van de PGU wordt centraal beheerd, inclusief de reserves van de wijken. Dit betekent dat de wijken op hun wijkbalans een vordering hebben op PGU-Centraal. Dit is een rekening courant verhouding, omdat de vordering voortdurend aan wijzigingen onderhevig is, bijvoorbeeld omdat Centraal de AKB-bijdragen ontvangt en lonen of onderhoud betaalt voor de wijken.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Rekening courant wijken	7.062.738	7.202.405
CP Domkerk in vruchtgebruik gegeven	90.756	90.756
Rekening courant PGU Centraal	<u>7.153.494-</u>	<u>7.293.161-</u>
Totaal rekening courant	<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>

De rekening courant komt niet voor op de geconsolideerde balans, omdat voor de gehele PGU de totale waarde per definitie nul is. Voor de specificatie van de rekening courant per wijk, zie bijlage 1.

De wijken ontvangen van PGU-Centraal een rentevergoeding over 90% van de vordering op de PGU op 1 januari van het boekjaar. De resterende 10% wordt geacht liquide aangehouden te worden voor de lopende verplichtingen. Van de rekening courant van het Citypastoraat Domkerk telt € 90.756 niet mee voor de rentevergoeding, omdat dit bedrag in vruchtgebruik is overgedragen ten behoeve van het Kapitaal rijksmonumentale kerken.

Over 2019 is het rendement voor de wijken berekend op 7,79%. Dit is het gewogen gemiddelde van het resultaat op de beleggingen in de algemene portefeuille en de lening aan de Stichting Prinsenhof. Het totale aandeel van de wijken in de opbrengst van de beleggingen kwam uit op € 441.000, hoger dan was begroot op basis van 2,5% rendement.

Eigen Vermogen

<u>Algemene reserves</u>		<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Stand begin boekjaar		8.515.323	7.771.448
Aan- en verkopen onroerend goed	*)	-	802.902
Legaten	*)	-	42.171
Vorming/opheffing bestemmingsreserves	*)	-	263.435
Exploitatiesaldo boekjaar		<u>622.079</u>	<u>364.633-</u>
Totaal PGU, inclusief wijkreserves		<u>9.137.402</u>	<u>8.515.323</u>

*) Tot en met 2018 werden aan- en verkopen van onroerend goed, legaten en vorming of opheffing van bestemmingsreserves rechtstreeks verrekend met de algemene reserve.
Vanaf 2019 gelden de nieuwe richtlijnen, waarbij deze posten worden geboekt als incidentele baten en lasten of verwerkt via de resultaatbestemming.

<u>Exploitatiesaldo boekjaar</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
PGU-Centraal	199.643	303.804-
Wijkgemeenten	389.025	62.004-
Janskerk	<u>33.411</u>	<u>1.174</u>
Totaal exploitatiesaldo	622.079	364.633-

Het exploitatiesaldo is het deel van resultaat dat zonder specifieke bestemming wordt toegevoegd aan de algemene reserves. Over 2019 is dit saldo per wijk tenminste het boven begroting behaalde beleggingsrendement om zo de algemene reserves te versterken.

Voor de toevoegingen per wijk wordt verwezen naar bijlage 2 en naar de wijkjaarrekeningen. Voor de stand van de algemene reserves per wijk: zie bijlage 1.

De Janskerk valt direct onder het College van Kerkrentmeesters. Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve van PGU-Centraal.

Binnen de algemene reserves is € 62.000 overgeboekt van PGU-Centraal naar de Wilhelminakerk. Dit betreft een compensatie voor de kosten van de verbouwing van de kerk die in het verleden zijn gemaakt, na de verkoop van het wijkcentrum 'Ons Huis'.

<u>Herwaarderingsreserve onroerend goed</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Stand begin boekjaar	4.323.000	4.041.000
Mutatie waardering (vanaf 2019 via de resultaatbestemming)	256.669	282.000
Totaal herwaarderingsreserve	<u>4.579.669</u>	<u>4.323.000</u>

De herwaarderingsreserve komt overeen met de waarde van het niet kerkelijk gebonden vastgoed. De volledige actuele waarde, zoals gespecificeerd bij de materiële vaste activa, is aangemerkt als reserve, omdat van sommige panden de oorspronkelijke aanschafwaarde niet bekend is.

Bestemmingsfonds Kapitaal onderhoud rijksmonumentale kerken

De Protestantse Gemeente Utrecht is eigenaar van vijf rijksmonumentale middeleeuwse kerkgebouwen, namelijk de Domkerk, de Jacobikerk, de Janskerk, de Nicolaïkerk en de Buurkerk.

De Buurkerk is in 1984 voor 500 jaar verhuurd aan de Gemeente Utrecht voor 100 gulden per jaar (€ 45,38) en huisvest het Museum Speelklok. De volledige verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de kosten daarvan liggen bij de huurder.

Vier rijksmonumentale kerken worden onderhouden door de PGU. Voor de financiering van het groot onderhoud zijn de Hervormde Gemeente (nu PGU), de Provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in 1991 een overeenkomst aangegaan, waarin partijen zich wederzijds verplichten tot het in stand houden van een ten dele in vruchtgebruik gegeven kapitaal.

Totaal kapitaal		<u>31-12-2019</u>		<u>31-12-2018</u>
		4.800.949		4.800.949
<u>Specificatie Kapitaal Rijksmonumentale kerken</u>		<u>Storting</u>	<u>Vruchtgrbr</u>	<u>Totaal</u>
Hervormde Gemeente Utrecht	1991	781.410	-	781.410
Gemeente Utrecht	1991	-	299.495	299.495
Provincie Utrecht	1991	-	335.797	335.797
CP Domkerk (vruchtgebruik intern PGU)	2000	90.756	-	90.756
Donateursfonds vijf kerken herleven	2000	262.140	-	262.140
Gemeente Utrecht	2001	-	680.670	680.670
Wijkgemeente Nicolaïkerk	2001	22.689	-	22.689
Onderhoudsfonds mon. kerken (1990/1999)	2002	447.992	-	447.992
Gemeente Utrecht	2005	250.000	-	250.000
PGU (uit opbrengst verkoop Stefanuskerk)	2008	630.000	-	630.000
Gemeente Utrecht	2009	500.000	-	500.000
Provincie Utrecht	2009	500.000	-	500.000
Totaal		3.484.987	1.315.963	4.800.949

Het kapitaal maakt als bestemmingsfonds deel uit van het eigen vermogen van de PGU. Ook het deel dat in vruchtgebruik is ontvangen wordt daartoe gerekend, omdat Provincie en Gemeente de in vruchtgebruik overgedragen gelden niet kunnen opeisen, zolang de PGU het kapitaal gebruikt voor het onderhoud van de rijksmonumentale kerken, zoals vastgelegd in de overeenkomst van 1991.

Het eigenlijke vermogen blijft in stand. Het rendement op het kapitaal, dat is belegd in een aparte portefeuille met een zeer defensief mandaat, wordt aangewend voor het financieren van het groot onderhoud. Jaarlijks wordt de opbrengst via een verdeelsleutel toegevoegd aan de vier onderhoudsvoorzieningen.

In 2019 werd uit de rente op het kapitaal € 779 gedoteerd.

- specificaties balans -

Bestemmingsreserves

Delen van het eigen vermogen van de PGU zijn geormerkt door de instelling van bestemmingsreserves. Alle wijzigingen van deze reserves behoeven de instemming van het College van Kerkrentmeesters. Vanaf 2019 lopen alle mutaties, inclusief de vorming en opheffing van reserves, via de resultaatbestemming.

<u>Bestemmingsreserves</u>	<u>31-12-2018</u>	<u>bij</u>	<u>af</u>	<u>31-12-2019</u>
1. Kapitaal niet-rijksmonumentale kerken	703.860	-	-	703.860
2. Ad Voogt fonds	737.608	39.944	47.850-	729.702
3. Langdurig ziekteverzuim	53.262	14.637	21.467-	46.433
4. Wachtgeld predikanten	40.611	-	2.258-	38.352
5. Studiefonds predikanten	45.551	-	83-	45.469
6. Bestemmingsreserves wijken	1.206.524	272.574	16.000-	1.463.097
Totaal bestemmingsreserves	<u>2.787.416</u>	327.155	87.658-	<u>3.026.913</u>

Bestemmingsreserves 1 t/m 5 kunnen worden benut door alle wijken van de PGU. De exploitatie loopt via een aparte hulpkostenplaats (zie bijlage 2, voorlaatste kolom), waarvan het eindsaldo per definitie nul is. Dit voorkomt een onzuiver en jaarlijks schommelend beeld van de baten en lasten van de kostenplaats PGU-Centraal.

1. Kapitaal onderhoud niet-rijksmonumentale kerken

In 2013 heeft het CvK besloten ook voor de kerken van de PGU, die geen rijksmonument zijn, een kapitaal te vormen, waarvan het rendement wordt gebruikt voor de financiering van het onderhoud.

Het kapitaal van € 703.860 is in de algemene portefeuille van de PGU belegd. Het beleggingsresultaat wordt in mindering gebracht op de dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen.

In 2019 werd uit dit rendement € 54.800 gedoteerd voor vijf kerken.

2. Ad Voogt fonds

Het doel van het Ad Voogt fonds is het financieel ondersteunen van vernieuwingsprojecten binnen de Protestantse Gemeente Utrecht.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Stand begin boekjaar	737.608	483.646
Deel verkoopopbrengst Marcuskerk	-	288.729
Legaten (vanaf 2019 via de resultaatbestemming)	30.608	-
Collecten vernieuwing stedelijk kerkenwerk / AV-fonds	9.336	3.858
Bestedingen aan projecten - zie hieronder	47.850-	38.625-
Ad Voogt fonds	<u>729.702</u>	<u>737.608</u>

Het Ad Voogt fonds is aangevuld met drie legaten die voor de (gehele) PGU zijn ontvangen en met de collecteopbrengsten voor vernieuwingsprojecten.

Lopende projecten in boekjaar:	<u>t/m 2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020 e.v</u>	<u>Totaal</u>
Wilhelmina - Pioniersplek Oost	21.150	5.100	-	26.250
PGU - Choral Evensong & Pub	13.000	2.000	-	15.000
Jacobi/EUG - Onderzoek stadsherberg		10.000	-	10.000
EUG - Theaterproject 2019		4.000	-	4.000
De Haven - Kerk voor de wijk 2018-2020	9.375	18.750	46.875	75.000
Pioniersplek Fluisterstille Stem		8.000	40.000	48.000
Totaal		<u>47.850</u>	<u>86.875</u>	<u>178.250</u>

- specificaties balans -

3. Reserve Langdurig ziekteverzuim

Uit deze reserve worden de lonen, traktementsbijdragen en reïntegratieuitgaven betaald van werknemers en predikanten na de eerste zes ziekte weken. Deze reserve wordt vanuit de exploitatie aangevuld via een toeslag op de loonkosten en de traktementsbijdragen.

Verloop reserve ziekteverzuim:	2019	2018
Stand begin boekjaar	53.262	93.045
Toeslag op loonkosten en traktements	14.637	15.602
Compensatie loonkosten en begeleiding	21.467-	55.385-
Totaal	46.432	53.262

In 2019 is voor vier langdurig zieke medewerkers een beroep gedaan op deze reserve.

Omdat wordt ingeteerd op de reserve is de toeslag op de lonen en traktements in 2020 verhoogd van 1% naar 1,5%. Onderzocht wordt of daarmee op langere termijn de risico's voldoende beheersbaar zijn

4. Reserve wachtgeld predikanten

Deze reserve is in 2018 ingesteld om het wachtgeld na een tijdelijke aanstelling van een predikant te financieren. Hiervoor is toen € 50.000 gereserveerd.

In 2019 kwam het wachtgeld van één voormalige predikant ten laste van deze reserve.

5. Studiefonds predikanten

Reserve ten behoeve van de bijscholing van de predikanten van de PGU.

Er is in het boekjaar beperkt gebruik gemaakt van deze reserve.

- specificaties balans -

6. Bestemmingsreserves wijken

De wijkraden van kerkrentmeesters kunnen bij de resultaatbestemming voorstellen doen voor de eigen bestemmingsreserves van de wijk. Deze worden door het CvK beoordeeld bij de bespreking van de jaarrekening. De mutaties van deze bestemmingsreserves vinden plaats bij de wijk/kostenplaats, waar de reserve onder valt.

<u>Wijkreserves</u>	<u>31-12-2018</u>	<u>bij</u>	<u>af</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>Toelichting mutaties</u>
Centraal					
Pastoraat zorgcentra	15.288			15.288	
Publiciteit / PUP		30.000	14.000-	16.000	Vorming / start PUP
EUG					
Vernieuwing gemeente	12.000	20.000		32.000	Toevoeging uit resultaat
Jacobikerk					
Tweede predikant	56.190	9.000		65.190	Toevoeging uit resultaat
Gebouw en interieur	33.342			33.342	
Leefgem. Oudegracht	2.000		2.000-		Opheffing
Coördinator ViaJacobi		10.000		10.000	Nieuw uit resultaat
Citypastoraat Domkerk					
Restauratie Domkerk	200.000	100.000		300.000	Toevoeging uit resultaat
Personeel	100.000	12.500		112.500	Toevoeging uit resultaat
Verevening Open Dom	135.000			135.000	
Verevening verhuur	105.000			105.000	
Kapellen	40.000			40.000	
Eredienst	25.000			25.000	
Zaterdagmiddagmuziek	28.188	4.074		32.262	Verevening resultaat
Johannescentrumgemeente					
Kerk in de wijk	7.000	38.000		45.000	Toevoeging uit resultaat
Nieuwe Kerk					
Uitwerking beleidsplan	50.000	19.000		69.000	Toevoeging uit resultaat
Gebouw/verduurzaming	35.000	15.000		50.000	Toevoeging uit resultaat
Pioniersplek Op Adem		15.000		15.000	Nieuw uit resultaat
Avondmaalsstel	2.922			2.922	
Tuindorpkerk					
Interieur	5.445			5.445	
Wilhelminakerk					
Wilhelminakerk	17.730			17.730	
Nicolaikerk					
Integratie Nicolai en Mar	103.359			103.359	
Verevening verhuur	42.340			42.340	Toevoeging uit resultaat
Utrecht-West					
Nieuwe initiatieven	190.720			190.720	
Totaal	1.206.524	272.574	16.000-	1.463.097	

Publiciteit/PUP

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor investeringen in nieuwe vormen van publiciteit voor en door de PGU en in het bijzonder voor het opzetten van het nieuwe kerkblad De PUP en de gelijknamige website. Van de € 30.000 die beschikbaar is gesteld voor 2019 en 2020 is in het eerste jaar € 14.000 besteed.

Nieuwe bestemmingsreserves wijken

Door de wijken Jacobikerk en Nieuwe Kerk wordt gereserveerd voor twee nieuwe initiatieven, respectievelijk € 10.000 voor het project ViaJacobi en € 15.000 voor de pioniersplek Op Adem.

Bestaande bestemmingsreserves

Dankzij de positieve exploitatie hoefden de wijken geen beroep te doen op bestaande reserves. Een aantal wijken heeft bestemmingsreserves verder aangevuld uit het resultaat over 2019. In totaal betreft het € 213.500 aan toevoegingen.

Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek Domkerk

De werkgroep (WZD) kent een eigen exploitatie en jaarrekening, die wordt geconsolideerd in de wijkjaarrekening van het Citypastoraat Domkerk. Deze exploitatie wordt verrekend met bestemmingsreserve van de WZD. In 2019 werd ruim € 4.000 toegevoegd aan de reserve.

Voorzieningen

Voor de kerkgebouwen, woningen en orgels wordt het onderhoud over meerdere jaren geëgaliseerd door middel van voorzieningen, gebaseerd op meerjarige onderhoudsbegrotingen.

<u>Onderhoudsvoorzieningen</u>	Stand 31-12-2018	Dotaties door wijk	Dotaties kapitaal	Subsidies	Uitgaven	Stand 31-12-2019
<u>Rijksmonumentale kerken</u>						
Domkerk	1.514.708	56.000	447	567.756	1.761.477-	377.432
Jacobikerk	140.219	56.000	151	16.184	20.284-	192.270
Nicolaikerk	340.725	56.000	119	14.967	23.244-	388.567
Janskerk	359.725	56.000	62	14.757	33.666-	396.879
Totaal	<u>2.355.377</u>	<u>224.000</u>	<u>779</u>	<u>613.664</u>	<u>1.838.671-</u>	<u>1.355.148</u>
<u>Andere kerken</u>						
Johanneskerk	109.693	23.810	13.290	-	10.113-	136.680
Nieuwe Kerk	110.439	27.883	15.517	-	33.403-	120.436
Tuindorpkerk	158.707	23.886	13.314	-	26.325-	169.582
Wilhelminakerk	103.844	12.196	6.804	-	26.726-	96.118
Oranjekapel	65.724	10.526	5.874	-	2.685-	79.439
Totaal	<u>548.407</u>	<u>98.301</u>	<u>54.799</u>	<u>-</u>	<u>99.252-</u>	<u>602.255</u>
<u>Overig onderhoud</u>						
Woningen	241.541	30.000	-	-	9.247-	262.295
Kerkorgels	134.318	26.100	-	-	6.372-	154.047
Domkerk interieur	56.111	12.000	-	-	2.833-	65.278
Totaal	<u>431.970</u>	<u>68.100</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>18.452-</u>	<u>481.620</u>

Voor de vier rijksmonumentale kerken die ten laste komen van de PGU geldt een meerjarige onderhoudsbegroting vanaf 2016. Naast de dotaties ten laste van wijkexploitatie wordt het rendement op het Kapitaal voor de Rijksmonumentale Kerken gedoteerd.

De Domkerk ondergaat vanaf 2017 tot en met 2022 een ingrijpende restauratie. Deze is apart toegelicht op de volgende pagina, inclusief de subsidies, waaronder de BRIM-subsidie tot en met 2022.

Voor de Nicolaikerk is BRIM-subsidie toegekend tot en met 2025, voor de Janskerk en de Jacobikerk tot en met 2020.

Voor de niet rijksmonumentale kerken geldt een meerjaren onderhoudsbegroting vanaf 2016. Het merendeel van de dotaties komt direct ten laste van de betreffende wijk. Daarnaast wordt het rendement op het Kapitaal niet rijksmonumentale kerken gedoteerd.

Onder de voorziening voor de woningen van de PGU vallen een aantal pastorieën en voormalige kosterwoningen. De meerjarenbegroting is door aan- en verkopen op dit moment niet actueel. De dotatie van € 30.000 ten laste van PGU-centraal wordt op dit moment geacht voldoende te zijn.

De orgelvoorziening heeft betrekking op de twintig orgels en vleugels in de kerken van de PGU.

Alleen de Domkerk heeft een voorziening met meerjarenbegroting voor het interieur.

- specificaties balans -

Restauratieproject Domkerk 2017-2022

In 2017 is op basis van de BRIM-subsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) gestart met een restauratie van de Domkerk, in het bijzonder van het natuursteen aan de buitenzijde. De planning loopt tot en met 2022. Na het plaatsen van de steigers bleek veel meer restauratiewerk nodig dan voorzien. Na een nieuwe aanvraag is een grote aanvullende subsidie (SIM 2018) door de rijksoverheid/RCE toegekend.

De subsidies van de RCE dekken een deel van de totale kosten. In 2017 is ook gestart met het werven van aanvullende fondsen. De provincie Utrecht, de gemeente Utrecht, stichtingen en particulieren hebben positief gereageerd en ook subsidies verstrekt.

Hieronder een overzicht van het verloop van de onderhoudsvoorziening van de Domkerk vanaf de start van het restauratieproject in 2017. De toevoegingen bestaan uit subsidies en dotaties. De bestedingen hebben betrekking op de restauratie en op het onderhoud op basis van de meerjaren onderhoudsbegroting.

Onderhoudsvoorziening Domkerk	2017	2018	2019	Totaal
Stand voorziening per 1-1	465.263	392.948	1.514.708	465.263
Subsidie RCE BRIM 2017 e.v.	57.956	57.956	57.956	173.868
Subsidie RCE SIM 2018	-	1.890.000	-	1.890.000
Subsidie Provincie Utrecht Erfgoedparels	157.500	135.000	425.800	718.300
Subsidie Gemeente Utrecht	150.000	-	-	150.000
Subsidies fondsen en particulieren	223.608	277.500	84.000	585.108
Onderhoudsdotaties uit exploitatie	53.500	54.000	56.000	163.500
Rendement Kapitaal Monumentale Kerken	5.400	1.433	447	7.280
Bestedingen restauratie en onderhoud	720.279-	1.294.125-	1.761.477-	3.775.881-
Stand voorziening per 31-12	392.948	1.514.708	377.432	377.432

Voor een specificatie van de tot en met 2018 ontvangen subsidies: zie jaarrekening 2018. De volgende bijdragen zijn ontvangen in 2019, respectievelijk nog te ontvangen in 2020 of later:

Subsidiënt	2019	2020 e.v.
RCE BRIM	57.956	212.449
RCE SIM 2018		210.000
Provincie Utrecht	425.800	43.700
Gemeente Utrecht		300.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	50.000	
K.F. Hein Fonds	25.000	
Stichting Vrienden van de Dom	5.000	
Stichting Meijers-van Meer	2.500	
Insinger Stichting	1.500	
Hendrik Muller Fonds		20.000
Gravin van Bylandtstichting		20.000
Totaal	567.756	806.149

Per 31-12-2019 is voor een bedrag van € 1.160.000 aan verplichtingen aangegaan met aannemers en adviseurs. Dit bedrag wordt gedekt door reeds ontvangen of nog te ontvangen subsidies, de bestemmingsreserve Restauratie Domkerk en andere inkomsten.

- specificaties balans -

<u>Langlopende schulden</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Wijkvereniging Nieuwe Kerk, belegging (incl. rendement)	206.523	190.379
Garantiesom van Stichting BB EUG	50.000	50.000
Totaal langlopende schulden	<u>256.523</u>	<u>240.379</u>

De Wijkvereniging Nieuwe Kerk neemt deel in de algemene beleggingsportefeuille van de PGU. Het aandeel van de wijkvereniging in het rendement wordt jaarlijks toegevoegd aan de vordering op de PGU.

De PGU heeft een garantiesom van € 50.000 van de Stichting Belangenbehartiging EUG ontvangen als waarborg voor de salariskosten van de katholieke pastores, die aan de externe stichting Providebit worden doorbelast.

<u>Kortlopende schulden</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Crediteuren PGU-Centraal	256.550	185.843
Vakantiegeld, loonheffingen en pensioenpremies	77.225	85.528
Overlopende Kerkbalans-bijdragen	14.249	11.214
Vooruit ontvangen	23.204	28.396
Nog te betalen kosten	73.046	72.075
Ontvangen borg	11.400	10.200
Totaal kortlopende schulden	<u>455.674</u>	<u>393.256</u>

Overige rechten en verplichtingen

Rechten en verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.

Prinsenhof

Voor de realisatie en exploitatie van het gezondheidscentrum Prinsenhof heeft de PGU in 2015 de 'Protestantse Stichting Exploitatie Prinsenhof' opgericht. Deze kerkelijke steunstichting is een zogenaamde met de PGU 'verbonden partij'. Alle baten alsmede een eventueel liquidatiesaldo, komen ten goede aan de PGU. Het bestuur bestaat uit leden van het moderamen van het CvK.

In opdracht van de stichting is het gezondheidscentrum gebouwd op het perceel aan de Eykmanlaan dat eigendom is van de PGU. Vanaf de oplevering medio 2016 is de Prinsenhof voor tenminste 10 jaar verhuurd aan een samenwerkingsverband van zorgverleners.

De PGU beoogt via deze stichting een deel van haar financiële reserves op een verantwoorde wijze te investeren en een stabiel rendement te verwerven, naast de beleggingen in effecten.

De PGU heeft in 2016 een lening verstrekt van € 2.200.000 voor de realisatie van de Prinsenhof. De investeringen die door de PGU zijn gedaan ter voorbereiding van de herontwikkeling en de bouwrente zijn hierin opgenomen.

De stichting is dus eigenaar van het in 2016 opgeleverde gezondheidscentrum. Sindsdien ontvangt de stichting huur van de zorgverleners.

Vanaf 1 juli 2016 wordt de lening in 30 jaar annuïtair afgelost, tegen een rente van 4% per jaar. De stichting huurt het perceel van de PGU voor ruim € 10.000 per jaar; de huur wordt jaarlijks geïndexeerd.

Verwacht wordt dat de exploitatie door de Stichting gedurende een aantal jaren negatief zal zijn door de hoge rentelasten. Vanaf 2022 wordt een positieve exploitatie verwacht.

Zie verder de eigen jaarrekening van de Stichting Exploitatie Prinsenhof.

Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2020 is Nederland getroffen door de uitbraak van het Coronavirus. Voor de PGU is dit van invloed op een deel van de baten. De exploitatie- en collecteopbrengsten zullen lager uitvallen dan begroot. Ook de inkomsten uit beleggingen kunnen worden beïnvloed. De PGU heeft echter andere bronnen van inkomsten, zoals de Kerkbalansbijdragen, waarop de coronacrisis naar verwachting weinig invloed op heeft. Daarnaast zijn er ruim voldoende reserves om de inkomstenderving op te vangen. Daarom is deze jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Specificaties Baten en Lasten

BATEN

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Gebouwen				
Verhuur en catering	907.150	885.703	895.500	907.086
Overige exploitatie	222.500	210.600	219.400	197.080
Verhuur pastorieën	38.000	31.056	38.000	39.863
Totaal	1.167.650	1.127.358	1.152.900	1.144.029

De opbrengsten uit de exploitatie van de gebouwen handhaafde zich nagenoeg op het niveau van vorig jaar. Voor de ontwikkeling per kerkgebouw zie bijlage 4.

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Bijdragen				
AKB - Kerkbalans	1.354.400	1.325.664	1.359.200	1.327.060
Solidariteitskas	10.500	10.220	10.500	11.263
Paascollecte	9.500	9.750	9.500	10.122
Bijdragen via wijk	105.400	118.589	93.600	114.326
Collecten	70.600	85.548	64.800	82.820
Acties en giften	32.300	60.850	48.900	79.928
Totaal	1.582.700	1.610.619	1.586.500	1.625.518

Ook in 2019 bleven de opbrengsten van de Actie Kerkbalans ongeveer gelijk aan de voorgaande jaren. Maar de ruim € 1,3 miljoen wordt opgebracht door steeds minder en steeds oudere leden.

In bijlage 3 is de ontwikkeling van de Kerkbalans-bijdragen in de afgelopen vijf jaar in beeld gebracht. In sommige wijken is de trend positief, in andere wijken dalen de Kerkbalans-inkomsten.

- specificaties baten en lasten -

BATEN - vervolg

Financiële baten	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2019	2019	2018
Rendement beleggingen PGU	240.000	782.846	240.000	353.145-
Aandeel derden in rendement	5.000-	16.144-	-	-
Rendement Kap. rijksmonumenten	-	779	12.000	2.464
Rendement leningen u.g.	83.000	84.347	84.000	84.903
<i>Rendement t.b.v. onderhoud</i>	17.700-	-	28.000-	14.499
Overige financiële baten	200-	7.564	1.200	800
Totaal	300.100	859.392	309.200	250.478-

De beleggingsportefeuille van de PGU herstelde zich in 2019 na het verlies in het voorgaande jaar. Het portefeuillerendement bedroeg ruim € 780.000 (8,69%), terwijl € 240.000 (2,5%) was begroot. Zie verder de toelichting bij de financiële activa.

Dit beleggingsresultaat was de belangrijkste factor voor het totale positieve operationele resultaat van de PGU.

Het Kapitaal voor de Rijksmonumentale Kerken leverde weinig rendement op, omdat het volledig is belegd in spaartegoeden.

De lening met een rente van 4% aan de Stichting Prinsenhof levert een stabiele bijdrage aan rendement.

Van het rendement kwam ruim € 440.000 ten goede aan de wijken als vergoeding op de reserves van de wijken. Zie ook de toelichting bij de Rekening courant PGU in de balansspecificaties.

Het rendement op Kapitaal voor de niet rijksmonumentale kerken bedroeg bijna € 55.000. Dit kwam ten goede aan de exploitatie van de vijf betreffende wijken.

De vier wijken met een rijksmonumentale kerk ontvingen nauwelijks rendement uit het Kapitaal voor de rijksmonumentale kerken.

In voorgaande jaren werd het rendement uit de onderhoudskapitalen gesaldeerd bij zowel de financiële baten als bij de lasten gebouwen. Om een zuiverder beeld te geven van inkomsten en uitgaven, worden deze salderingen vanaf deze jaarrekening achterwege gelaten. De realisatie van het rendement t.b.v. onderhoud is daarom nu nihil en niet € 55.579 negatief.

- specificaties baten en lasten -

BATEN - vervolg

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Subsidies				
Wijkverenigingen/stichtingen	147.200	137.356	156.200	140.198
Externe partijen	166.100	196.974	177.100	179.139
Totaal	313.300	334.330	333.300	319.337

Specificatie subsidies:	2019	2018
PGU: PKN voor studentenpastoraat	52.008	49.505
PGU: Balije van Utrecht	2.655	2.691
EUG: Stichting Providebit voor RK pastores	55.668	51.698
Jacobikerkerk: subsidies voor missionair predikant	25.000	30.000
Jacobikerkerk: Wijkvereniging	8.000	8.000
Jacobikerkerk (ipv Nwe kerk): subsidies voor IKJU	11.600	12.500
CP Dom: Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek	35.200	34.900
CP Dom: Vrienden van de Dom	25.000	25.000
Nieuwe kerk: Gem. Utrecht duurzaamheid	4.750	-
Utrecht-West: Wijkstichting	16.156	16.458
Wilhelmina: PKN voor pioniersplek	4.000	9.800
Wilhelmina: Mij. van Welstand voor pioniersplek	8.000	8.000
Nicolaikerkerk: Wijkstichting	53.000	53.000
De Haven: PKN voor pioniersplek	3.800	10.800
De Haven: Maatschappij van Welstand	5.500	-
De Haven: Diaconie (PDU)	4.000	-
Fluisterstille Stem: PKN voor pioniersplek	9.800	-
Fluisterstille Stem: Maatschappij van Welstand	4.000	-
Fluisterstille Stem: Diaconie (PDU)	5.000	-
Fluisterstille Stem: diversen via Johannes	2.693	-
Overige subsidies	1.500	6.984
Totaal	334.330	319.337

Naast externe subsidies worden door de wijken ook interne PGU subsidies ontvangen, namelijk uit het Ad Voogt fonds. Door de consolidatie is het totaal voor de PGU als geheel nihil. In totaal betrof het in 2018 € 47.850 aan Ad Voogt subsidies. Voor een overzicht van de projecten: zie specificaties Bestemmingsreserves.

De subsidies voor het onderhoud van de kerkgebouwen worden verantwoord in combinatie met de kosten voor het onderhoud onder Lasten gebouwen.

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Diverse baten				
Totaal	-	-	3.000	5.756

De paragraaf 'Diverse baten' is vanaf 2019 vervallen. In plaats daarvan worden, na de Operationele baten en lasten, de zogenaamde Incidentele baten en lasten apart verantwoord.

LASTEN

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Gebouwen				
Onderhoud kerken en woningen	456.100	447.707	441.700	449.156
<i>Rendement t.b.v. onderhoud</i>	17.700-	0	29.700-	14.499
Huur kerken	43.500	40.907	43.800	45.126
Huur wijkgebouwen	65.900	58.887	60.500	57.436
Huur pastorieën	13.000	12.900	13.000	17.984
Kerkorgels	26.600	26.230	27.100	27.059
Interieur en inventaris	34.500	51.107	35.000	48.977
Energie en water	212.150	183.150	192.650	184.638
Belastingen en verzekeringen	78.550	76.510	60.350	64.464
Kosten beheer	81.600	82.144	74.200	68.827
Overige kosten	10.400	19.603	600	21.204
Af: doorbelasting	12.000-	12.726-	12.000-	12.000-
Totaal	992.600	986.418	907.200	987.370

De onderhoudskosten bestaan voor het grootste deel uit de dotaties voor de voorzieningen, van waaruit het onderhoud wordt gefinancierd. Zie verder de balansspecificaties.

De saldering van de dotaties uit het rendement blijft vanaf deze jaarrekening achterwege. Er staat daarom bij de realisatie niet € 55.579 negatief, maar nihil. Zie toelichting bij financiële baten.

Enkele wijken hebben extra geïnvesteerd in interieur en inventaris. Door de positieve wijkexploitaties was dekking uit bestemmingsreserves niet nodig.

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Medewerkers				
Predikanten PGU	951.600	613.307	771.200	710.909
Predikanten inhuur	1.200	120.371	166.900	183.778
Preekbeurten	25.300	45.443	22.800	33.336
Medewerkers PGU	979.700	932.242	978.200	1.004.572
Medewerkers inhuur	87.800	67.852	57.000	23.267
Musici speelbeurten	9.000	12.110	11.700	12.760
Overige personeelskosten	15.600	19.849	15.060	18.432
Af: doorbelasting	96.700-	93.593-	92.760-	100.473-
Totaal	1.973.500	1.717.580	1.930.100	1.886.579

De PGU had eind 2019 een normbezetting van 10,4 FTE aan predikantenformatie. In 2019 waren een aantal predikantsplaatsen vacant, maar op één wijk na zijn begin 2020 alle vacatures vervuld en zijn er 13 predikanten verbonden aan de PGU.

Door de vacatures waren de predikantskosten in 2019 lager dan begroot.

De medewerkers in loondienst van de PGU zijn pastoraal werkers, kosters/beheerders, kerkmusici en bureaumedewerkers. Eind 2019 betrof het 30 medewerkers, waarvan velen met een klein dienstverband.

De doorbelaste loonkosten en de doorbelastingen bij de andere kosten hebben vooral betrekking op de kosten van het Bureau van de PGU, waarvan een evenredig deel wordt doorberekend aan de Diaconie. In 2019 bedroeg de totale doorbelasting € 125.070.

LASTEN vervolg

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
<u>Gemeenteleven</u>				
Kerkdiensten	35.700	26.341	28.050	25.043
Wijkwerk	40.900	26.266	39.950	23.426
Jeugd	16.750	12.223	14.250	9.212
Kerkblad	13.100	27.101	16.000	13.131
Wijkactiviteiten	86.250	63.222	67.300	29.326
Totaal	192.700	155.154	165.550	100.139

Onder kosten voor gemeenteleven vallen vooral de uitgaven door de wijken rond de activiteiten in en voor de eigen wijkgemeente.

Centraal worden hier de kosten en baten van 'De PUP' geboekt. Het nieuwe kerkblad en de website zijn in 2019 van start gegaan. Na aftrek van de inkomsten uit abonnementen en advertenties bedroegen de kosten € 14.000. Dit tekort was voorzien (en begroot onder 'Administratie en vergaderingen', zie hieronder) en wordt gedekt uit de bestemmingsreserve die hiervoor is ingesteld.

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
<u>Administratie en beheer</u>				
Administratie en vergaderingen	44.050	17.319	53.700	19.236
Drukwerk en kopiëren	40.300	36.842	43.100	39.666
Porti en verzendkosten	17.750	16.092	21.150	17.614
Representatie	8.900	9.013	4.400	3.475
Automatisering / ICT	51.600	53.015	58.950	70.337
Inkoop	25.800	22.099	27.300	18.075
Vrijwilligers	12.400	7.979	13.700	7.846
Overig beheer	35.950	51.810	40.950	43.245
Af: doorbelasting	20.000-	19.245-	12.000-	24.000-
Totaal	216.750	194.924	251.250	195.495

De totale kosten komen overeen met het vorige boekjaar. De te hoge begroting betrof de hierboven genoemde investering in De PUP.

LASTEN vervolg

<u>Verplichtingen</u>	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
PKN quotum	80.600	80.734	79.800	80.057
PKN Solidariteitskas	20.700	20.700	21.300	21.400
Andere verplichtingen	13.600	12.444	9.200	21.594
Totaal	114.900	113.878	110.300	123.050

De verplichtingen betreffen in de geconsolideerde jaarrekening vooral de bijdragen van de PGU aan de PKN.

In de wijkjaarrekeningen valt onder de verplichtingen ook het aandeel in de gemeenschappelijke kosten van de PGU. In de consolidatie valt de interne doorbelasting weg.

In 2019 werd € 160.000 aan centrale kosten toegerekend aan de wijken, in 2018 was dit nog € 190.000. De verdeelsleutel is gebaseerd op het totaal aan baten per wijk en op (de ondersteuning door het Bureau voor) kerkgebouw en personeel.

De wijken Dom, Jacobi, Nieuwe kerk en Nicolai-Marcus dragen jaarlijks nog € 5.000 extra bij aan PGU-Centraal, maar op basis van het goede beleggingresultaat is dit extra aandeel teruggegeven aan de wijken via het aandeel in het rendement.

Onder andere verplichtingen vallen de bijdrage van Utrecht-West aan het werk van de Diaconie in de Wijkplaats en de subsidie van de PGU aan de pioniersplek Choral Evensong & Pub, die wordt gedekt uit het Ad Voegt fonds.

<u>Diverse lasten</u>	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal	-	-	-	7.629

De paragraaf 'Diverse lasten' is vanaf 2019 vervallen. In plaats daarvan worden, na de Operationele baten en lasten, de zogenaamde Incidentele baten en lasten apart verantwoord.

- specificaties baten en lasten -

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
<u>Incidentele baten</u>				
Verkoop pastorie Oudwijk 47		916.559		
Legaten		56.812		
Overige incidentele baten		8.807		
		<u>982.178</u>		
<u>Incidentele lasten</u>				
Aankoop pastorie Romerostraat 580		547.471-		
Bouw pastorie Leeuwesteyn		320.669-		
Overige incidentele lasten		16.705-		
		<u>884.846-</u>		
<u>Herwaardering vastgoed</u>				
Mutatie waardering woningen		256.669		
		<u>354.001</u>		
Totaal incidenteel				

Overeenkomstig de nieuwe richtlijnen van de PKN worden vanaf 2019 aan- en verkopen van onroerend goed en ontvangen legaten als incidentele baten en lasten verantwoord. Hetzelfde geldt voor de herwaardering van het onroerend goed. Tot en met 2018 werden deze opbrengsten en kosten rechtstreeks verrekend met het eigen vermogen.

Voor de onroerend goed transacties en de herwaardering: zie specificaties materiële vaste activa.

Er werden acht legaten ontvangen: voor PGU-totaal (3 legaten), Utrecht-West (3 legaten), Nicolai en Johannes. De legaten voor de PGU, bij elkaar € 30.608 zijn via de resultaatbestemming toegevoegd aan het Ad Voegt Fonds.

De overige incidentele baten en lasten betreffen correcties van loonkosten van eerdere jaren.

RESULTAATBESTEMMING

<u>Verdeling</u>	Begroting 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Naar bestemmingsreserves	74.500	326.656	112.500	110.112
Uit bestemmingsreserves	219.700-	87.657-	115.100-	183.204-
Mutatie herwaarderingsreserve	-	256.669	-	-
Naar algemene reserves	18.500	622.079	23.100	383.010-
Totaal resultaat	126.700-	1.117.747	20.500	456.102-

Via de resultaatbestemming wordt het resultaat van het boekjaar verrekend met het eigen vermogen. Vanaf 2019 maken ook alle mutaties tussen bestemmingsreserves en de algemene reserves deel uit van de resultaatbestemming.

Volgens afspraak is door alle wijken tenminste het boven begroting behaalde rendement op de beleggingen toegevoegd aan de algemene reserve als buffer voor mogelijke exploitatietekorten in 2020 of daarna.

Daarnaast zijn specifieke toevoegingen en onttrekkingen ten gunste of ten ten laste van bestemmingsreserves gedaan. De wijzigingen van de afzonderlijke bestemmingreserves zijn toegelicht in de balansspecificaties.

De toename van de herwaarderingsreserve vastgoed in het eigen vermogen correspondeert met de mutatie van de waardering van de woningen.

Bijlage 2: Baten en Lasten per wijk / kostenplaats

Realisatie 2019	Centraal										PGU totaal					
	Jans gem 01	Jacobi 02	CP Dom 04	Zuilen 06	Johannes 08	Nwe kerk 10	Tuindorp 11	Wilhelm 12	Nicolai 13	West 16		Haven 18	Fluister 20	Janskerk 21	B-kerk 05	(hulp) *) 29
Baten																
Gebouwen	45.655	74.004	347.239	34.075	101.240	46.052	68.775	32.005	60.801				299.944	13.950		1.127.358
Bijdragen	27.032	279.889	137.609	66.520	102.380	271.750	170.665	73.538	220.861	93.297	13.837	4.769			9.336	1.610.619
Financiële baten	398.482	45.990	107.240	44.600	17.950	33.780	20.410	13.090	80.250	53.110	3.630		25.770			859.392
Subsidies	56.663	69.668	58.700			4.750		17.100	53.000	16.156	32.050	29.494			-47.850	334.330
Diverse baten																
Totaal baten	527.831	227.512	650.788	145.194	221.570	356.333	259.850	135.733	414.913	162.563	49.517	34.263	325.714	13.950	-38.514	3.931.700
Lasten																
Gebouwen	112.497	35.363	113.014	197.308	17.809	104.360	56.933	36.060	102.846	11.120	9.710		122.080	6.052		986.418
Medewerkers	324.707	101.535	202.603	182.340	44.566	126.816	91.652	73.786	219.482	83.185	25.364	11.283	138.690		9.170	1.717.580
Gemeentelieven	14.386	20.943	21.737	31.847	5.048	18.482	9.769	314	23.080	5.565	2.000					155.154
Beheer en administratie	61.134	7.640	24.357	23.402	7.686	12.567	9.541	4.602	8.497	1.946	2.388	12.849	7.732			194.924
Verplichtingen	-156.522	17.100	33.200	38.900	19.100	27.100	20.900	17.100	33.800	17.400	4.800		23.800			113.878
Diverse lasten																
Totaal lasten	356.203	182.581	473.797	94.208	173.431	289.326	188.795	131.861	387.706	119.216	44.262	24.131	292.303	6.052	9.170	3.167.954
Normale baten en lasten																
Baten	527.831	227.512	444.483	650.788	145.194	221.570	259.850	135.733	414.913	162.563	49.517	34.263	325.714	13.950	-38.514	3.931.700
Lasten	-356.203	-182.581	-394.912	-473.797	-94.208	-173.431	-188.795	-131.861	-387.706	-119.216	-44.262	-24.131	-292.303	-6.052	-9.170	-3.167.954
Operationeel resultaat	171.628	44.931	49.571	176.991	50.986	67.007	71.056	3.872	27.207	43.347	5.255	10.131	33.411	7.898	-47.684	763.746
Incidentele baten en lasten																
Legaten	30.608				3.704			5.000	17.500							56.812
Incidentele baten en lasten	44.015			8.807				-4.404						-7.898		40.520
Mutatie WOZ-waarden	256.669															256.669
Resultaat	502.920	44.931	49.571	176.991	51.842	67.007	71.056	3.872	27.804	60.847	5.255	10.131	33.411	0	-47.684	1.117.748
Resultaatbestemming																
Uit bestemmingsreserves	-14.000															-14.000
Naar bestemmingsreserves	60.608	20.000	116.075		38.000	49.000										256.669
Mutatie herwaarderingsres.	256.669															256.669
Naar algemene reserves	199.643	24.931	32.571	60.916	13.842	18.007	71.056	3.872	27.804	60.847	5.255	10.131	33.411			622.079
Resultaat	502.920	44.931	49.571	176.991	51.842	67.007	71.056	3.872	27.804	60.847	5.255	10.131	33.411	0	-47.684	1.117.748

*) Hulpkostenplaats:

Boekingen tussen algemene bestemmingsreserves en exploitatie.

Dit betreft het Ad Voogt fonds, de reserves voor langdurig ziekteverzuim,

voor het wachtgeld en het studiefonds voor predikanten en enkele af te dragen collectes.

Resultaat van deze kostenplaats per definitie 0.

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Bijlage 3: Kerkbalans bijdragen per wijk

Wk	Wijkgemeente	Totale Kerkbalans-ontvangsten					vijf jaar
		2015	2016	2017	2018	2019	
01	EUG Janskerk	71.781	70.274	71.121	71.504	71.483	100%
02	Jacobikerk	226.822	238.074	237.409	237.455	246.766	109%
04	CP Domkerk	110.128	110.866	113.078	116.457	114.555	104%
06	Op Zuilen	80.223	71.867	67.038	63.789	59.607	74%
08	Johannescentrum	96.676	96.529	95.062	94.148	90.426	94%
10	Nieuwe kerk	150.810	172.607	202.907	229.632	234.069	155%
11	Tuindorpkerk	167.247	162.512	158.527	155.873	149.311	89%
12	Wilhelminakerk	63.947	60.776	59.207	56.833	55.098	86%
13	Nicolai-Marcus	230.996	231.875	226.429	202.282	198.293	86%
16	Utrecht-West	118.714	115.014	104.872	89.423	87.751	74%
18	De Haven	5.215	7.770	11.917	9.744	11.250	216%
Tot	PGU totaal	1.322.559	1.338.163	1.347.566	1.327.160	1.318.908	100%

Wk	Wijkgemeente	Aantal Kerkbalans-ontvangsten					vijf jaar
		2015	2016	2017	2018	2019	
01	EUG Janskerk	123	117	114	112	109	89%
02	Jacobikerk	359	359	330	315	313	87%
04	CP Domkerk	225	221	219	229	217	96%
06	Op Zuilen	303	286	245	221	209	69%
08	Johannescentrum	315	306	282	263	247	78%
10	Nieuwe kerk	241	224	251	263	275	114%
11	Tuindorpkerk	317	294	276	260	278	88%
12	Wilhelminakerk	154	148	139	124	113	73%
13	Nicolai-Marcus	536	513	480	437	401	75%
16	Utrecht-West	294	279	245	212	192	65%
18	De Haven	7	10	13	15	17	243%
Tot	PGU totaal	2.874	2.757	2.594	2.453	2.371	83%

Wk	Wijkgemeente	Gemiddelde Kerkbalans bijdrage					vijf jaar
		2015	2016	2017	2018	2019	
01	EUG Janskerk	€ 584	€ 601	€ 624	€ 638	€ 656	112%
02	Jacobikerk	€ 632	€ 663	€ 719	€ 754	€ 788	125%
04	CP Domkerk	€ 489	€ 502	€ 516	€ 509	€ 528	108%
06	Op Zuilen	€ 265	€ 251	€ 274	€ 289	€ 285	108%
08	Johannescentrum	€ 307	€ 315	€ 337	€ 358	€ 366	119%
10	Nieuwe kerk	€ 626	€ 771	€ 808	€ 873	€ 851	136%
11	Tuindorpkerk	€ 528	€ 553	€ 574	€ 600	€ 537	102%
12	Wilhelminakerk	€ 415	€ 411	€ 426	€ 458	€ 488	117%
13	Nicolai-Marcus	€ 431	€ 452	€ 472	€ 463	€ 494	115%
16	Utrecht-West	€ 404	€ 412	€ 428	€ 422	€ 462	114%
18	De Haven	€ 745	€ 777	€ 917	€ 650	€ 662	89%
Tot	PGU totaal	€ 460	€ 485	€ 519	€ 541	€ 556	121%

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Bijlage 4: Exploitatie per kerkgebouw

Ontwikkeling verhuur en catering 2015 - 2018

Kerkgebouw	2015	2016	2017	2018	2019	5 jaar	Toelichting
Janskerk	266.165	295.384	295.228	282.324	299.483	106%	
Domkerk	122.175	111.809	119.568	150.878	131.894	123%	Inclusief Domcafé, exclusief Domshop
Johanneskerk	85.574	76.376	90.799	107.295	101.240	125%	
Jacobikerk	87.749	54.556	97.904	76.047	73.186	87%	
Nicolaikerk	75.733	98.051	73.336	63.233	67.394	83%	
Tuindorpkerk	63.093	54.908	51.146	61.489	68.775	97%	
Nieuwe Kerk	16.492	31.416	47.411	46.269	46.052	281%	
Oranjekapel	48.063	41.001	40.101	41.759	34.075	87%	
Wilhelminakerk	22.115	19.755	28.165	38.830	32.005	176%	
Bethelkerk	18.989	33.614	27.448	10.292	13.950		Tijdelijke verhuur vanaf 2018
Centraal	5.045	10.045	17.965	14.408	14.599		Perceel Prinsenhof
Jans gem				3.000	3.050		Verhuur Oudegracht
Marcuskerk	37.990	43.218	45.568	11.261			Verkocht
Pniel/Triumfator	49.700	53.883	14.450				Verkocht
PGU	898.884	924.018	949.089	907.086	885.703	101%	

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

A. Verklaring over de in het verslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Protestantse Gemeente te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2019 van de Protestantse Gemeente te Utrecht in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de in de jaarrekening opgenomen grondslagen voor financiële verslaggeving en de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Protestantse Gemeente te Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op de waarderingsgrondslagen, waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het College van Kerkrentmeesters en de Algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht en voor het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken met als doel de Protestantse Gemeente te Utrecht in staat te stellen om aan de verantwoordingsverplichtingen te voldoen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de gemeenteleden, het College van Kerkrentmeesters en de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht en het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Kerkrentmeesters en de Algemene Kerkenraad voor de jaarrekening

Het College van Kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de in de jaarrekening opgenomen grondslagen voor financiële verslaggeving en de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN. In dit kader is het College van Kerkrentmeesters verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College van Kerkrentmeesters noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De Algemene Kerkenraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van Kerkrentmeesters en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de Algemene Kerkenraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 24 juni 2020

Van Ree Accountants

w.g.

A. Hoogenboom AA